

به نام خداوند پاکى ها و مهربانى ها

من ساسانى

فسريدون آسمانى

پازينه يادآور پاكيزه است
www.pazinehpress.ir

میدان انقلاب، اول خیابان کارگر جنوبی، بن بست گشتاسب، شماره ۴ طبقه همکف
تلفکس: ۶۶۹۶۱۵۲۲ و ۷-۶۶۹۷۵۲۴۶ و تلفن همراه: ۰۹۱ ۲-۱۰۵۴۰۹۸
www.pazinehpress.ir

چاپ اول: ۱۳۹۳
تمامی حقوق این اثر محفوظ است

نام کتاب: هنر ساسانی
نویسنده: فریدون آورزمانی

صفحه آرا: مینا غریبی

لیتوگرافی: گلیگرافیک

چاپ: آرش

صحافی: قبادی

شمه گان: ۱۵۰۰

قیمت: ۳۵۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۸۰-۰۰۴۲-۹

سرشناسی: آورزمانی، فریدون

عنوان و نام پدیدآور: هنر ساسانی / فریدون آورزمانی.

مشخصات نشر: تهران: پازینه، ۱۳۹۳.

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

مشخصات ظاهری: ۴۱۶ ص: مص: (شماره رنگی)

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۸۰-۰۰۴۲-۹

موضوع: سکه‌های ایرانی — تاریخ — نقش‌های برجسته ساسانی — نگاره‌ها — ایران

موضوع: ایران — تاریخ — ساسانیان، ۲۶-۱۰۰

رده بندی کنگره: ۷۳۸۳ N / ۸۱ هـ ۳۹۱۹

رده بندی دیودی: ۷۰۹/۳۵

شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۴۸۵۴۶

هر نوع استفاده تجاری و بازرگانی از این کتاب اعم از بازنویسی، خلاصه سازی، تصویربرداری، فرهنگ الکترونیکی، لوح فشرده، استفاده در شبکه های الکترونیکی، سایت های اینترنتی و اینترنتی و نظایر آن و به طور کلی. هر نوع تکثیر کلی و یا جزئی ممنوع و قابل پیگرد قضایی است.

فهرست مطالب

صفحه	موضوع
۳۲۰	تداوم خلق آوندهای سیمین
۳۲۳	تصویر نگاره ها
۳۲۷	فصل چهارم «نقش برجسته های ساسانی»
۳۲۹	گام دوم در نقش برجسته ای کهن
۳۴۴	راز شش برجسته دارابگرد
۳۵۵	شناختی نقش برجسته ای کهن
۳۶۳	بررسی یک کتیبه پارتی و راز ساسانی
۳۷۲	نگرشی نو بر یک نقش برجسته ناتمام
۳۸۰	ریشه یابی علل ایجاد آخرین نقش برجسته ساسانی
۳۹۷	پیوست
۴۱۳	فهرست منابع

پیش گفتار

در سال ۲۲۴ میلادی اردوان پنجم آخرین فرمانروای اشکانی، توسط اردشیر فرمانروای محلی پارس مغلوب و مقتول گردید. نیای اردشیر ساسان نام داشت و به همین سبب سلسله جدید را ساسانی نامیدند. برآمدن دودمان ساسانی با مبارزه پیروزمندانه یک شاهک محلی منطقه پارس آغاز و با سرعت شگفت انگیزی توسعه و گسترش یافت و به یک مپشوری جهانی تبدیل گردید که نزدیک به چهار قرن و نیم ادامه یافت. به نظر می رسد شالوده بسیاری از نهادهای آینده این سلسله در دوره اردشیر و نخستین فرمانروایان ساسانی ریشه داشته و شکل گرفته اند.

هنر و تمدن ساسانی تمایزی بود که بر جوامعی که با آنها در تماس بود تأثیر زیادی گذاشت، حتی این مدریس از انقراض دولت ساسانی و از بین رفتن قدرت سیاسی آنها در زمینه های فرهنگی والاخص هنری ادامه یافت، با این همه می توان گفت هنر ساسانی وارث گذشته ایران است.

هنر ساسانی معرف یک تجدد و احیای آگاهی نبود، بلکه خود معجونی بود از هنر ایران که متجاوز از هزار سال بر آن گذشته بود، توسط یک برنامه دقیق که هدف آن بازگرفتن اعتبار و افتخارات گذشته بود بار دیگر به صورت هنر ملی جلوه گر گردید.

وظیفه ای که در این کتاب برعهده خویش نهاده ام معرفیش هایی از هنر ساسانی و وحدتی است که به طور آشکار یا پنهانی و سمبولیک در آثار به چشم می خورد، هرگاه تصویر شهریاران و بزرگانی که بر صخره ها نقش شده اند تصویر آنها بر سکه ها و ظروف و آثار فلزی منقوش و نگین های کتده کاری شده مقایسه شود آگاه می توان به شباهت و وحدت اصولی که تصویرهای مذکور بر مبنای آنها پدید آمده اند رسید حاصل نمود. چهره های رسمی دوران ساسانی که بر صخره ها، سکه ها و آثار فلزی نقش شده اند اغلب دارای پوششی سمبولیک هستند که بیانگر قدرت فرمانروا و آیین آنها و گویای پیروتری نیکی بر بدی و چیرگی زیبایی بر زشتی هاست. در این پژوهش که شامل بخشی از هنر ساسانی است در پیرامون سکه های این سلسله و نقش برجسته ها و آوندهای

سیمین زراندود سخن رفته و آنگاه به معرفی شهرهای مهم ساسانی که نام اغلب آنها در پشت سکه‌ها منقور است اشاره شده است. امید است محققان و دانش پژوهان فرزانه با برداشتن گام‌های بلندتری در شناسایی هنر ساسانی، زوایای تاریک و فراموش شده این دوره از تاریخ کهن کشورمان را با نگرشی نو و درازپندار و حدس و گمان مورد بررسی و شناسایی قرار داده و یاری خود را در رفع کاستی‌های این اثر مختصر دریغ نفرمایند.

فریدون آورزمانی

www.ketab.ir